

Razvod braka i zakonska rastava

 Francuska

Sadržaj omogućio

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Postoji jedna vrsta izvansudskog razvoda braka:

- sporazumni razvod braka (*divorce par consentement mutuel*) na temelju privatne isprave koju supotpisuju odvjetnici i koja se pohranjuje u službenu evidenciju javnog bilježnika.

Postoje četiri vrste razvoda braka:

- sporazumni razvod braka
- razvod braka prihvaćanjem načela raspada braka (*divorce par acceptation du principe de la rupture du mariage*) ili prihvaćeni razvod braka (*divorce accepté*)
- razvod braka zbog trajno poremećenih bračnih odnosa (*divorce pour altération définitive du lien conjugal*)
- razvod braka na osnovi krivnje (*divorce pour faute*).

2 oji su razlozi razvoda?

- Sporazumni razvod braka na temelju privatne isprave koju supotpisuju odvjetnici i koja se pohranjuje u službenu evidenciju javnog bilježnika moguć je ako su bračni drugovi suglasni s načelom raspada braka i prihvaćaju sve posljedice razvoda. Stranke moraju zajedno s odvjetnicima sastaviti i potpisati sporazum nakon što prođe razdoblje razmatranja. Ako imaju djece, mora ih se obavijestiti o njihovu pravu da budu saslušana. Ako barem jedno dijete zatraži saslušanje, stranke moraju podnijeti zahtjev za intervenciju suca obiteljskog suda (*juge aux affaires familiales*) u sporazumnom sudskom razvodu braka kako bi ga se moglo saslušati.
- Bračni drugovi mogu podnijeti zahtjev za sudski sporazumni razvod braka samo kad dijete zatraži saslušanje ako su suglasni s načelom raspada braka i prihvaćaju sve njegove posljedice. U tom slučaju ne moraju otkriti razlog razvoda braka, samo trebaju podnijeti nacrt sporazuma kojim se uređuju posljedice razvoda braka na odobrenje sucu. Sudac će uskratiti odobrenje jedino ako interesi djece ili jednog od bračnih drugova nisu dovoljno zaštićeni.
- Prihvaćeni razvod braka može zatražiti jedan bračni drug, a drugi ga mora prihvatiti ili ga oba mogu zajednički zatražiti. Za razliku od sporazumnog razvoda braka, bračni drugovi prihvaćaju načelo razvoda braka, ali se nisu uspjeli sporazumjeti o njegovim posljedicama. Stoga sudac mora presuditi.
- Razvod braka zbog trajno poremećenih bračnih odnosa može zatražiti jedan bračni drug ako je od prestanka bračne zajednice do datuma podnošenja zahtjeva za razvod braka protekla godina dana. Na temelju toga se pretpostavlja da bračni drugovi ne žive zajedno i da žele okončati brak.
- Razvod braka na osnovi krivnje može zatražiti jedan bračni drug zbog djela koja se mogu staviti na teret drugom bračnom drugu kad se njima ozbiljno ili opetovano krše bračne dužnosti i obveze zbog čega je nastavak bračnog života nepodnošljiv.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

- Obveze vjernosti, zajedničkog života i pomoći prestaju kad sudska odluka o razvodu braka postane pravomoćna, odnosno kad više nema mogućnosti žalbe.
- Oba su bračna druga potom slobodna sklopiti novi brak.
- Nakon razvoda braka oba bračna druga gube pravo na zadržavanje prezimena drugog bračnog druga. Doduše, jedan bračni drug smije zadržati prezime drugog bračnog druga uz njegov pristanak ili odobrenje suca ako obrazloži zašto je to posebno važno njemu ili njihovoj djeci.

3.2 podjelu imovine supružnika

- Razvod braka dovodi do prestanka režima bračne stečevine i prema potrebi podjele imovine.
- Razvod braka ne utječe na imovinske pogodnosti koje proizvode učinke za vrijeme braka ili darivanje postojeće imovine. Međutim, dovodi do automatskog opoziva imovinskih pogodnosti koje proizvode učinke na prestanak režima bračne stečevine, smrt jednog od bračnih drugova ili prijenose imovine *mortis causa*.
- Ako žele sudski ili izvansudski sporazumni razvod braka, bračni drugovi dužni su se sporazumjeti o likvidaciji financijskih interesa. U drugim postupcima razvoda braka bračni drugovi mogu se sporazumjeti prije odluke o razvodu braka, ali nisu to obvezni učiniti. U tom se slučaju likvidacija naknadno provodi.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Razvod braka nema nikakvog posebnog utjecaja na pravila o ostvarivanju roditeljske skrbi, stoga je u načelu zadržavaju oba roditelja. Doduše, sudac može odlučiti povjeriti ostvarivanje roditeljske skrbi samo jednom roditelju ako je to u interesu djeteta. Potrebno je utvrditi uvjete roditeljske skrbi (uobičajeno boravište, pravo na viđanje itd.).

Oba roditelja moraju nastaviti doprinositi uzdržavanju i obrazovanju djeteta. Riječ je o doprinosu u obliku uzdržavanja koje jedan roditelj plaća drugom, ali roditelj može doprinijeti i potpunim ili djelomičnim izravnim pokrivanjem troškova djeteta. Doprinos se može dati i u obliku prava na korištenje i prava na stanovanje.

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

NB: Uzdržavanje koje jedan bračni drug plaća drugom privremena je mjera, tj. plaća se samo dok sud ne donese odluku o razvodu braka. Nakon odluke jedan bračni drug može od drugoga zahtijevati samo plaćanje kompenzacijske naknade (*prestation compensatoire*) ili odštete (*versement de dommages-intérêts*). To se može riješiti dogovorno u slučaju sporazumnog (izvan)sudskog razvoda braka ili odlukom suca u drugim slučajevima.

- Svrha je naknade nadoknaditi razliku u životnim uvjetima bračnih drugova koja bi mogla nastati kao posljedica raspada braka. Iznos naknade utvrđuje sudac ovisno o dohotku i potrebama bračnih drugova. Isplaćuje se, u načelu, jednokratno i u paušalnom iznosu:
 - plaćanjem novčanog iznosa dogovorenim načinom plaćanja ili
 - dodjelom imovine u vlasništvo ili dodjelom privremenog ili doživotnog prava na korištenje, stanovanje ili plodouživanje.

Iznimno se kompenzacijska naknada može dogovoriti u obliku doživotne rente koja se može smanjiti u slučaju promjene imovinskog stanja ili potreba bračnih drugova.

- Ako je razvod braka prouzročio posebno teške posljedice bračnom drugu, može mu se dodijeliti odšteta u sljedećim slučajevima:
 - bio je tuženik u postupku razvoda braka koji je odobren zbog trajno poremećenih bračnih odnosa, a nije podnio zahtjev za razvod braka
 - razvod braka odobren je zbog isključive krivnje drugog bračnog druga.

(Vidjeti „[Tražbine po osnovi uzdržavanja – Francuska](#)“)

4 Što pravni pojam „zakonska rastava“ znači u praksi?

Zakonska rastava (*séparation de corps*) je pravni sporazum kojim se ukidaju određene bračne obveze, kao što je dužnost zajedničkog života bračnih drugova, ali pritom ne dolazi do prestanka braka. Dakle, ponovno sklapanje braka nije moguće i ne ukida se dužnost plaćanja naknade.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

- Slučajevi i postupak isti su kao i u slučaju razvoda braka, ali nema mogućnosti izvansudskog sporazuma.
- Načelno, bračni drug protiv kojeg se podnese zahtjev za zakonsku rastavu može podnijeti protuzahhtjev za razvod braka ili zakonsku rastavu i obrnuto, odnosno bračni drug protiv kojeg se podnese zahtjev za razvod braka može podnijeti zahtjev za razvod braka ili za zakonsku rastavu.
- U slučaju razvoda braka zbog trajno poremećenih bračnih odnosa ne može se podnijeti protuzahhtjev za zakonsku rastavu, nego samo zahtjev za razvod braka.
- Ako se istodobno podnesu zahtjev za razvod braka i zahtjev za zakonsku rastavu, sudac prvo razmatra zahtjev za razvod braka. Zahtjev za zakonsku rastavu razmatra samo ako ne odobri razvod braka. Ako se oba zahtjeva temelje na krivnji, sudac ih usporedno razmatra. Ako ih prihvati, donosi presudu o razvodu braka zbog podijeljene krivnje.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Učinci zakonske rastave.

- Zakonskom rastavom prestaje dužnost zajedničkog života bračnih drugova, ali ne i dužnosti pomoći, vjernosti i naknade. Osim toga, žena može zadržati muževo prezime ako sudac ne odluči drukčije. Na temelju dužnosti pružanja naknade jedan bračni drug može prema potrebi biti dužan uzdržavati drugog. Iznos uzdržavanja utvrđuje se bez obzira na krivnju bračnih drugova osim ako je uzdržavani bračni drug napravio težak propust pri ispunjavanju svojih dužnosti tijekom braka. Uzdržavanje se može zamijeniti uplatom jednokratnog iznosa ako si to bračni drug koji je obveznik uzdržavanja može priuštiti s obzirom na imovinu kojom raspolaže.
- Imovina bračnih drugova automatski se razdvaja presudom (članak 302. Građanskog zakonika).
- U slučaju smrti jednog bračnog druga nasljedna prava drugog bračnog druga ostaju nepromijenjena i ostvaruje prava u skladu sa zakonskim odredbama za nadživjele bračne drugove. Međutim, u slučaju sporazumne sudske zakonske rastave bračni drugovi mogu u sporazum uvrstiti klauzulu o odricanju od nasljednih prava.

Konverzija zakonske rastave u razvod

Na zahtjev jednog od bračnih drugova presuda o zakonskoj rastavi može se po samom pravu konvertirati u presudu o razvodu braka ako zakonska rastava traje dvije godine. Sud tad donosi presudu o razvodu braka i odlučuje o njegovim posljedicama. Razlog zakonske rastave postaje razlog razvoda braka. Pripisana krivnja ne može se izmijeniti.

U svim se slučajevima zakonska rastava može konvertirati u sporazumni razvod braka na zahtjev obaju bračnih drugova. Međutim, ako sud donese presudu o zakonskoj rastavi na temelju obostrane suglasnosti, njezina konverzija u razvod braka moguća je samo uz obostranu suglasnost.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Poništenjem braka (*annulation du mariage*), čiji je preduvjet presuda, retroaktivno se poništavaju svi učinci braka kao da nikad nije ni postojao.

Razlikuje se od razvoda braka i zakonske rastave po tome što su njihovi učinci ograničeni na budućnost.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Razlozi za poništenje braka razlikuju se ovisno o tome je li riječ o poništivom braku (*nullité relative*) (u slučaju pozivanja na obezvrijeđenje pristanka ili neishođenje odobrenja osoba koje su trebale odobriti brak) ili o ništavom braku (*nullité absolue*) (u slučaju neispunjenja zahtjeva javnog poretka).

Poništiv brak

Moguća su tri slučaja:

- zabluda o osobi ili njezinim glavnim osobinama
- prisila
- nije ishođeno odobrenje osoba čije je odobrenje bilo potrebno.

Zahtjev za poništenje braka mogu podnijeti samo određene osobe: bračni drug čiji je pristanak obezvrijeđen ili koji je bio lišen poslovne sposobnosti u trenutku sklapanja braka i osobe koje su trebale pristati na brak ili državni odvjetnik.

Zahtjev za poništenje dopušten je samo ako se podnese u roku od pet godina od datuma sklapanja braka (ili od datuma kad je dotična osoba navršila zakonsku dob za davanje pristanka na sklapanje braka).

Ništav brak

Potpuno nepostojanje pristanka, brak s djetetom, bigamija, incest, odsutnost jednog od bračnih drugova tijekom sklapanja braka, nenadležnost matičara i tajni brak.

Zahtjev može podnijeti bilo koja osoba u čijem je interesu poništenje ili državni odvjetnik u roku od trideset godina od datuma sklapanja braka (ili pet godina od datuma kad je dotična osoba navršila zakonsku dob za davanje pristanka na sklapanje braka).

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Učinci su istovjetni bez obzira na to je li riječ o poništivom ili ništavom braku.

- Budući da se smatra da bračni odnosi nikad nisu ni postojali, poništavaju se i osobni i financijski učinci braka. Na primjer, ako jedan bračni drug umre, drugi zbog poništenja braka gubi sva nasljedna prava.
- Međutim, to se načelo može ublažiti ako su jedan ili oba bračna druga postupali u dobroj vjeri u trenutku sklapanja braka. U tom slučaju putativan brak (*mariage putatif*) ostaje ništav, ali se smatra da je jednostavno razveden. Stoga ostaju na snazi svi građanski, osobni i financijski učinci nastali prije poništenja braka.
- Poništenje braka roditelja nema nikakvog pravnog učinka na djecu, čiji se položaj uređuje kao i u slučaju razvoda braka.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Razvod i njegove posljedice mogu se urediti u okviru postupka izvansudskog sporazumnog razvoda braka u kojem moraju sudjelovati dva odvjetnika i javni bilježnik, ali ne i sudac, osim u slučajevima kad dijete zatraži saslušanje.

U svim ostalim slučajevima nužno je sudjelovanje suca. Međutim, stranke mogu zatražiti obiteljsko mirenje prije nego što pribjegu sudskom postupku.

Mirenje može predložiti i sud. Mirenje se povjerava fizičkoj osobi ili udruzi koja je dužna saslušati stranke, odvagati njihova mišljenja i pomoći im da pronađu rješenje spora.

Stranke koje su se uspjele sporazumjeti mogu nakon mirenja dostaviti svoj sporazum sucu na odobrenje ili se odlučiti za izvansudski postupak sporazumnog razvoda.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Podnošenje zahtjeva

- Zahtjev za razvod braka ili zakonsku rastavu

Riječ je o zahtjevima koje odvjetnik podnosi tajništvu suda (*tribunal judiciaire*).

Sudovi koji imaju teritorijalnu nadležnost su:

- sud u mjestu u kojem se nalazi obiteljski dom
- ako bračni drugovi žive odvojeno, ali zajednički ostvaruju roditeljsku skrb, sud u mjestu boravka bračnog druga s kojim žive maloljetna djeca
- ako bračni drugovi žive odvojeno i samo jedan bračni drug ostvaruje roditeljsku skrb, sud u mjestu boravka tog roditelja
- u ostalim slučajevima nadležan je sud u mjestu boravka bračnog druga koji nije podnio zahtjev
- u slučaju zajedničkog zahtjeva nadležan je sud u mjestu boravka jednog od bračnih drugova po njihovu izboru.
- Zahtjev za poništenje
Zahtjev za poništenje braka podnosi se regionalnom sudu u mjestu boravka tuženika. Dostavlja ga sudski izvršitelj u obliku sudskog poziva.
- Sporazumni razvod braka na temelju privatne isprave koju supotpisuju odvjetnici:
- sporazum s potpisima stranaka i dvaju odvjetnika mora se pohraniti u službenu evidenciju javnog bilježnika koji posluje u Francuskoj.

Dokumenti koje je potrebno dostaviti

- Zahtjev za razvod braka ili zakonsku rastavu

U svim slučajevima razvoda braka bračni drugovi moraju dostaviti sve potrebne identifikacijske podatke, podatke o zdravstvenom osiguranju i podatke o službama i tijelima preko kojih ostvaruju naknade, mirovine ili bilo kakve druge pogodnosti.

Ako zahtjev za kompenzacijsku naknadu podnose sudu, moraju dostaviti službenu izjavu kojom potvrđuju točnost svojih dohodaka, sredstava, imovine i životnih uvjeta.

Ako je riječ o sudskom sporazumnom razvodu braka, u zahtjevu se ne trebaju navesti razlozi razvoda braka, ali se mora priložiti sporazum s datumom i potpisima bračnih drugova i njihovih odvjetnika kojim se uređuju svi učinci razvoda braka i koji prema potrebi sadržava izjavu o prestanku režima bračne stečevine (*état liquidatif du régime matrimonial*).

U ostalim se slučajevima u zahtjevu ne trebaju navesti ni pravna osnova ni razlozi razvoda braka, ali prema potrebi mora sadržavati zahtjeve za određivanje privremenih mjera.

- Zahtjev za poništenje

Nisu potrebni nikakvi posebni dokumenti, ali podnositelj zahtjeva mora moći predočiti dokumente kojima se dokazuje da razlozi na koje se poziva mogu dovesti do poništenja braka.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Potpuna ili djelomična pravna pomoć može se dobiti nakon provjere materijalnog stanja (vidjeti „[Pravna pomoć – Francuska](#)”).

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

Te sudske odluke podliježu uobičajenim žalbenim postupcima.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Odluke o razvodu braka priznaju se automatski bez pokretanja posebnih postupaka.

Isto vrijedi i za odluke o poništenju braka.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Da bi se osporilo priznavanje takve odluke, može se pokrenuti postupak pred regionalnim sudom (*tribunal de grande instance*) za pobijanje njezinih učinaka (*action en inopposabilité*). Odluka o pobijanju učinaka omogućuje osporavanje naknadnih zahtjeva za egzekvaturu koje podnosi druga stranka (tj. zahtjeva da se odluka iz neke druge države proglasi provedivom u Francuskoj). Odbijanje takve odluke smatra se istovrijednim egzekvaturi.

Postupak je isti kao i za postupak egzekvature.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različite nacionalnosti?

U skladu s Uredbom (EU) br. 1259/2010 od 20. prosinca 2010. o provedbi pojačane suradnje u području prava primjenljivog na razvod braka i zakonsku rastavu bračni drugovi mogu odabrati pravo primjenljivo na razvod braka ili zakonsku rastavu.

Ako ga ne odaberu, razvod braka i zakonska rastava podliježu sljedećim pravima:

- pravu države u kojoj bračni drugovi imaju uobičajeno boravište u trenutku pokretanja postupka pred sudom ili, ako to nije slučaj
- pravu države u kojoj su bračni drugovi imali zadnje uobičajeno boravište, pod uvjetom da boravište nije završilo više od godine dana prije pokretanja postupka pred sudom, ako jedan od njih i dalje ima boravište u toj državi u trenutku pokretanja postupka pred sudom ili, ako to nije slučaj
- pravu države čija su oba bračna druga državljanici u trenutku pokretanja postupka pred sudom ili, ako to nije slučaj
- pravu suda pred kojim se vodi postupak.

Međutim, ako se zahtjev odnosi na konverziju zakonske rastave u razvod braka, pravo primjenljivo na razvod primjenjuje se i na zakonsku rastavu, osim ako bračni drugovi odluče drukčije.

Ta se pravila primjenjuju i na bračne drugove u slučaju sporazumnog razvoda braka na temelju privatne isprave koju supotpisuju odvjetnici i koja se pohranjuje u službenu evidenciju javnog bilježnika. Međutim, bračni drugovi ne mogu iskoristiti pravilo *lex fori* jer se postupak ne vodi pred sudom.

Druge poveznice

[Internetske stranice Ministarstva pravosuđa](#)

[Legifrance](#)

Ova je internetska stranica dio portala [Vaša Europa](#).

Važno nam je vaše [mišljenje](#) o korisnosti pruženih informacija.

■ Posljednji put ažurirano: 03/12/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.